

NiN-basiskartlegging av utvalgte verneområder i Innlandet, 2023

06.02.2024

Oppdragsnummer:	-
Filnavn:	NiN-basiskartlegging av utvalgte verneområder i Innlandet, 2023
Forfatter(e):	Aina Blæsterdalen, Jarle Riise, Hallvard Hafsås, Håkon Brandt Fjeld, Ragnhild Ranstorp Karlstad, Pål Thorvaldsen, Thomas Holm Carlsen, Sven Emil Hinderaker, Elin Blütecher, Kristin Daugstad og Linn Vassvik
Refereres som:	Blæsterdalen, A., Riise, J., Hafsås, H., Fjeld, H.B., Ranstorp, R.K., Thorvaldsen, P., Carlsen, T.H., Hinderaker, S.E., Blütecher, E., Daugstad, K., Vassvik, L. (2024). NiN-basiskartlegging av utvalgte verneområder i Innlandet, 2023. Natur og Samfunn rapport.

Dato	ISBN	Publisert av Natur og Samfunn AS

* om offentliggjort, er det med forsinkelse i tråd med miljøinformasjonsloven.

Oppdragsgiver:	Miljødirektoratet

Godkjent av	Prosjektleder
Iris Ringstad	Gunnar Kristiansen

Revisjonsoversikt:

Nummer	Dato	Revisjonen gjelder	Godkjent av

Oppsummert

Rapportnavn: NiN Basiskartlegging av verneområder i Innlandet fylke 2023

Avtale med Miljødirektoratet: Avtalenummer 23087397

Kartleggingspakke: 12_IN_7

Leverandørfirma: Natur og Samfunn AS

Underleverandørfirma: NIBIO

Utførende institusjon: Natur og Samfunn AS NIBIO	Prosjektansvarlig: Gunnar Kristiansen
	Prosjektmedarbeider(e): Aina Blæsterdalen, Jarle Riise, Håkon Brandt Fjeld, Attila Samu, Ragnhild Ranstorp Karlstad, Hallvard Hafsås, Pål Thorvaldsen (NIBIO), Thomas Holm Carlsen (NIBIO), Sven Emil Hinderaker (NIBIO), Elin Blütecher (NIBIO), Kristin Daugstad (NIBIO), Linn Vassvik (NIBIO)
Oppdragsgiver: Miljødirektoratet	Kontaktperson oppdragsgiver: Line-Kristin Larsen
Fylke(r): Innlandet	Kontaktperson(er) forvaltningsmyndighet: Suzanne Wien

Innhold

1. Innledning	5
2. Metode	6
2.1. Kunnskapsgrunnlag og forarbeid	6
2.2. Gjennomføring av feltarbeid	6
2.3. Kartleggingsverktøy.....	6
3. Verneområder kartlagt i 2023	7
4. Høydalen landskapsvernområde (VV00002827)	8
4.1. Forvaltningsutfordringer-sammendrag	8
4.2. Naturfaglige observasjoner	8
4.3. Forvaltningsrelevante problemstillinger.....	9
4.4. Praktiske utfordringer i felt.....	10
4.5. Usikkerhet og alternative valg.....	10
5. Høyrokampen naturreservat (VV00002826)	11
5.1. Forvaltningsutfordringer-sammendrag	11
5.2. Naturfaglige observasjoner	11
5.3. Forvaltningsrelevante problemstillinger.....	12
5.4. Praktiske utfordringer i felt.....	13
5.5. Usikkerhet og alternative valg.....	13
6. Vangrøftdalen – Kjurrudalen landskapsvernområde delområde 1 (VV00000744)	14
6.1. Forvaltningsutfordringer-sammendrag	14
6.2. Naturfaglige observasjoner	14
6.3. Forvaltningsrelevante problemstillinger.....	14
6.4. Praktiske utfordringer i felt.....	15
6.5. Usikkerhet og alternative valg.....	15
7. Vangrøftdalen – Kjurrudalen landskapsvernområde delområde 2 (VV00000744)	16
7.1. Forvaltningsutfordringer-sammendrag	16
7.2. Naturfaglige observasjoner	16
7.3. Forvaltningsrelevante problemstillinger.....	18
7.4. Praktiske utfordringer i felt.....	18

7.5. Usikkerhet og alternative valg.....	18
8. Dovrefjell Sunndalsfjella nasjonalpark - Moskusstien (VV00001897)	19
8.1. Forvaltningsutfordringer-sammendrag	19
8.2. Naturfaglige observasjoner	19
8.3. Forvaltningsrelevante problemstillinger.....	20
8.4. Praktiske utfordringer i felt.....	23
8.5. Usikkerhet og alternative valg.....	23
9. Grøntjønnan naturreservat (VV00001879)	24
9.1. Forvaltningsutfordringer - Sammendrag	24
9.2. Naturfaglige observasjoner	24
9.3. Forvaltningsrelevante problemstillinger.....	26
9.4. Praktiske utfordringer i felt.....	27
9.5. Usikkerhet og alternative valg.....	27
10. Kvisleflået og Hovdli naturreservat (VV00000901)	29
10.1. Forvaltningsutfordringer-sammendrag	29
10.2. Naturfaglige observasjoner	29
10.3. Forvaltningsrelevante problemstillinger.....	31
10.4. Praktiske utfordringer i felt.....	31
10.5. Usikkerhet og alternative valg.....	31

1. Innledning

Å verne områder er en vanlig og viktig strategi for å ivareta biologisk mangfold. De vanligste formene for juridisk vern er nasjonalpark, landskapsvern, naturreservat og marine verneområder, og per i dag er 17,6 % av Norges landareal vernet. Dette tilsvarer ca. 57 008 km² (SSB.no, den 15.01.2024). Regjeringen og Stortinget legger rammene for vern av natur i Norge. Ansvar for gjennomføring av vernearbeidet ligger hos Miljødirektoratet, statsforvalterne og Sysselmanen på Svalbard. Disse instansene arbeider med utgangspunkt i naturmangfoldloven og Svalbardmiljøloven.

Et av poengene med å verne areal er å sikre leveområder for sårbare arter og naturtyper. Det er derfor nødvendig med kvantitative mål på naturvariasjon innenfor norske verneområder. Målsetningen med dette arbeidet er et ledd i en større satsning på en økning i kunnskapsgrunnlaget i norske verneområder. Mer presist så gjennomførte Natur og samfunn AS i 2023, kartlegging av naturtyper i verneområder i Innlandet sammen med NIBIO.

2. Metode

All kartleggingen ble gjort i henhold til Miljødirektoratet sin oppdragsbeskrivelse for basiskartlegging 2023 (versjon 2023.01.26) og kartleggingsinstruksen for kartlegging av terrestriske Naturtyper etter NiN2.3. Basiskartleggingen er en heldekkende terrestrisk kartlegging som tar utgangspunkt i feltveileder for kartlegging av terrestrisk naturvariasjon etter NiN (2.3), oppdatert utgave mars 2022 (*Bryn & Naas, 2021*), og beskrivelse av kartleggingsenheter i målestokk 1 :5000 etter NiN 2.3 (*Bratli mfl., 2022*).

I felt ble kartleggingsenheter etter 1:5000 utfigurert. I tillegg ble enkelte variabler fra NiN sitt beskrivelsessystem (Halvorsen & Bratli, 2019) benyttet for hver registrerte kartleggingsenhet. Variablene er nødvendige for å gi tilstrekkelig statistikk på naturvariasjonen i norske verneområder, eksempelvis et mål på treslagsdominans, andelen liggende død ved osv. I tillegg blir variabler som beskriver forvaltningsrelevante utfordringer benyttet, eksempelvis slitasje og grøfting på våtmark. Hvert område har i tillegg bilder som viser det som er typisk for enheten og/eller aktuelle forvaltningsutfordringer området står ovenfor.

I noen tilfeller er kartleggingsenheter slått sammen dersom de oppfyller betingelser som er satt i Miljødirektoratets oppdragsbeskrivelse. Dette gjelder som regel kartleggingsenheter som ikke er vesentlig forskjellige fra hverandre, og som av forvaltningsmessige grunner er fornuftige å slå sammen.

2.1. Kunnskapsgrunnlag og forarbeid

I forkant av feltarbeid ble forvaltningsmyndigheten (statsforvalter), representert av aktuelle verneområdeforvaltere, kontaktet. Her ble særskilte forhold som spesielle naturforhold, informasjonsmaterieil, sårbarhetsvurderinger i forhold til fugleliv, tilgjengelighet m.m. avklart. I tillegg til dette ble eksisterende data i naturbase gjennomgått.

2.2. Gjennomføring av feltarbeid

Feltarbeidet på dette delprosjektet ble gjennomført i perioden 25.06.2023 – 07.09.2023. Det meste av kartlegginga ble gjort med fint kartleggingsvær, med unntak av feltarbeidet i Grønntjønnan, som ble gjort rett etter uværet *Hans*. Dette gjorde at elver, bekker og våtmarker ble svært vanskelig å bevege seg i/over.

2.3. Kartleggingsverktøy

Alle registreringer i felt ble gjort via et nettbrett med applikasjonene NiNapp og Arter. I tillegg ble noe etterarbeid gjort med hjelp av NiNweb.

3. Verneområder kartlagt i 2023

Tabell 1. Oversikt over verneområder kartlagt i dette delprosjektet i 2023.

Navn	VO-nummer	Verneform	Kommune(r)	Alt landareal kartlagt	Delområde ca. daa
Høydalen	VV00002827	Landskapsvernområde	Lom	Ja	3400
Høyrokampen	VV00002826	Naturreservat	Lom	Ja	5230
Vangrøftdalen- Kjurrudalen (2 områder)	VV00000744	Landskapsvernområde	Os	Ja	2400
Kvisleflået og Hovdli	VV00000901	Naturreservat	Engerdal	Ja	6600
Grønntjønnan - delområde 1	VV00001879	Naturreservat	Tynset	Ja	3150
Dovrefjell- Sunndalsfjella - Moskusstien	VV00001897	Nasjonalpark	Dovre/Oppdal	Nei	7000

6. Vangrøftdalen – Kjurrudalen landskapsvernområde delområde 1

(VV00000744)

Kartlegger(e): Aina Blæsterdalen og Ragnhild Ranstorp Karlstad

6.1. Forvaltningsutfordringer-sammendrag

Ingen forvaltningsmessige utfordringer av betydning ble registrert (dette er omtalt i mer detaljer i 5.3).

6.2. Naturfaglige observasjoner

Området ligger på ca. 800-850 moh. i nordboreal sone og i sin helhet i overgangsseksjon (*Moen, 1998*). Berggrunnen består av glimmerskifer som er kalkrik og forvitrer lett. Dette kan gi opphav til kalkkrevende arter, noe som særlig kom til uttrykk i våtmarka. Løsmassene er breelvavsetninger og morenemateriale med stedvis stor mektighet.

Topografisk ligger området i et rolig og sørvendt hellende terreng og består av et rolig landskap med skog bestående av kartleggingsenhetene bærlyng-lågurtskog (T4-C-7) og svak bærlyng-lågurtskog (T4-C-6) i veksling med kalkrike jordvannsmyrer (blant annet V1-C-4) og sumpskogsmark (V2-C-3). Tresjiktet består hovedsakelig av bjørk med et busksjikt av einer. Trærne var relativt gamle, og skogen har blitt brukt som beiteskog, noe som forklarer det tette busksjiktet med einer. Jordvannsmyrene var svært kalkrike med innslag av de kalkkrevende artene; sveltull, breiull, lappmarihånd, blekmarihånd, brudespore, grønnekurle, gulsildre og myrsauløk.

6.3. Forvaltningsrelevante problemstillinger

Ingen store forvaltningsmessige utfordringer ble registrert. Ingen fremmedarter ble observert i det kartlagte område, men kjempegullkurv (SE) er registrert like utenfor det kartlagte arealet. Det er ellers ingen tegn til slitasje av betydning etter mennesker eller husdyr. Det som kan trekkes frem er noe gjenvekst i beiteskogen med einer, det er imidlertid usikkert hvor stor utfordring dette er for naturmangfoldet. Av aktuelle tiltak kan være en grundig inventering av beitemarksopp for så å vurdere om det er nødvendig å sette i verk tiltak i beiteskogen. Nord i området er det også et naturbeitemarksområde som virker å være intakt (dvs. ingen gjenvekst av betydning). Det kan også trekkes frem at det er noe potensiale for å gjenoppta slått på myrene i området, noe som kan være svært gunstig for en rekke orkidé arter.

6.4. Praktiske utfordringer i felt

Vi hadde ingen praktiske utfordringer i felt. Været var godt. Kartleggingen ble gjort 10.-13. juli, tidsnok til å få med orkidèblomstringen.

6.5. Usikkerhet og alternative valg

Det knyttes usikkerhet til kartleggingen av jordvannsmyrer og hvor nylig det har vært slått på disse. Slåttepregene på myrer, og særlig så produktive og kalkrike myrer som i dette området, går svært raskt tilbake til opprinnelig tilstand, og oppfyller derfor inngangsverdiene til «naturlig utforma våtmark». Det er ikke tvil at de aller fleste myrene i Vangrøftdalen har vært slått, og under kartleggingen ble det funnet flere høyløer tilknyttet myrer (figur 4), men vi har gjort en vurdering på at dette har vært så lenge siden at arter og myrstrukturer har gått tilbake til naturlig. Det ble ikke funnet svartkurle, noe som bekrefter dette (dette kan også skyldes for intensivt beite). Vi vil påpeke at selv om myrene har gått tilbake til en naturlig utforming, så er det fortsatt potensiale for å restaurere areal «tilbake til slåttemyr».

Figur 3. Sammenrast høyløe i tilknytning til slåttemyr som har gått tilbake til naturlig tilstand. Foto: Aina Blæsterdalen 10.07.2023.

7. Vangrøftdalen – Kjurrudalen landskapsvernområde delområde 2 (VV00000744)

Kartleggere(e): Aina Blæsterdalen og Ragnhild Ranstorp Karlstad

7.1. Forvaltningsutfordringer-sammendrag

Tabell 4. Oversikt over registrerte NiN-variabler som ble vurdert som forvaltningsutfordringer

Beskrivelsesvariabler	Arter/inngrep:	Lokaliteter	Situasjon	Tiltak
7RA Rask suksesjon- < 2 og 3	Tidlig og sein gjenvekstsuksesjonsfase, gjengroing med einer og bjørk	I tilknytning til seterlandskapet langs Snudda og Snuddvollen	Oppslag av einer og vier, som gjør lokalitetene lite attraktive å benytte for beitedyr	Skånsom rydding av trær og busk, og større beitetrykk.

7.2. Naturfaglige observasjoner

Området ligger på ca. 800-850 moh. i nordboreal sone og i sin helhet i overgangsseksjon (*moen, 1998*). Berggrunnen består av kalkglimmerskifer som er svært porøs og kalkrik, mens løsmassene er breelavsetninger og morenemateriale med stedvis stor mektighet. Dette gir grunnlag for en særdeles rik vegetasjon. Som en følge av løsmassetykkelsen kan det imidlertid virke som at kontakten med det mest næringsrike ikke er spesielt stor, derfor er naturtypene i området for det meste kalkfattige til intermedieære.

Topografisk ligger området i et sørvendt hellende terreng og består av et rolig landskap. På begge sider av elva Snudda, er det kartlagt kulturbetinga naturtyper som boreal hei (T26) og semi-naturlig eng (T32) med et intermedieært kalktrinn. Særlig i området rundt Snuddvollen er det intakte semi-naturlig enger tilknyttet seterlandskapet. Det forekommer noe boreal hei med både lyng- og lavdekke i tidlig og sein gjenvekstfase.

Et særlig spesielt og variert våtmarksområde ble kartlagt sør for Åsvollen, øst for Snudda. Her forekommer det kalkfattig helofyttsump (L4), ombrotrofe myrflater (V3-C-1) og temmelig til ekstremt kalkrike myrflater (V1-C-4).

Det ble kartlagt en isinnfrysingsmark (T20) sør for Snuddvollen, som er en kartleggingsenhet som har oppstått som en dødisgrop, og som fungerer som et kuldehull med lett drenerbare løsmasser.

Figur 4. Frisk boreal hei med oppslag av vier og einer. Foto: Aina Blæsterdalen dem 11.07.2023.

Figur 5. Isinnfrysingsmark med beitepreg. Foto: Aina Blæsterdalen dem 11.07.2023.

7.3. Forvaltningsrelevante problemstillinger

Det ble ikke registrert noen fremmedarter i området, og det er heller ikke registrert noen tidligere. For de fleste kartlagte semi-naturlige avgrensingene er det et fellestrekk med gjengroingsarter som einer og bjørk.

7.4. Praktiske utfordringer i felt

Vi hadde ingen praktiske utfordringer i felt. Været var godt. Kartleggingen ble gjort 10.-13. juli, tidsnok til å få med orkidèblomstringen på jordvannsmyrer og mulige slåttemyrer.

7.5. Usikkerhet og alternative valg

Også her er det noe usikkerhet til skille mellom vanlig myr og gammel slåttemyr. Vi vurderte imidlertid myrene til å ha et for stort innslag av gjenvekstarter til å kunne klassifiseres som slåttemyr.

Kilder

Bratli, H., Halvorsen, R., Bryn, A., Arnesen, G., Bendiksen, E., Jordal, J.B., Svalheim, E.J., Vandvik, V., Velle, L.G., Øien, D.-I. & Aarrestad, P.A. 2022. Beskrivelse av kartleggingsenheter i målestokk 1:5000 etter NiN versjon 2.3 – Natur i Norge (NiN) Kartleggingsveileder: 4 (utgave 2): 1–413 Artsdatabanken, Trondheim (<http://www.artsdatabanken.no>)

Bryn, A. & Naas, A.E. 2021. Feltveileder for kartlegging av terrestrisk naturvariasjon etter NiN (2.3) – tilpasset målestokk 1:5 000 og 1:20 000, utgave 2 oppdatert mars 2022, kartleggingsveileder nr 2. Artsdatabanken, Trondheim. Publikasjonstype: Kartleggingsveileder ISSN/ISBN: / 978-82-92838-57-0.

Galten, L. 2008. Karplantefloraen i Engerdal. AR Smith Grafisk. Trykk: Bellicum, Oslo. ISBN 978-82-303-1018-2.

Halvorsen, R. & Bratli, H. 2019. Dokumentasjon av NiN versjon 2.2 tilrettelagt for praktisk naturkartlegging: utvalgte variabler fra beskrivelsessystemet. – Natur i Norge, Artikkel 11 (versjon 2.2.0): 1–218 (Artsdatabanken, Trondheim; <http://www.artsdatabanken.no>).

Moen, A. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Hønefoss: Statens kartverk. 1998.

Internettkilder

[Vernede områder – SSB](#) (hentet den 15.01.2024).